

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/77/2024
Identifikačné číslo spisu: 8622200863
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8622200863.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava - mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej spoločnosťou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava - mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanému N. Z., narodenému XX. Q. XXXX, A., A. I. XXX/XX, o zaplatenie 10 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-1Csp/31/2022, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. decembra 2023 sp. zn. 2CoCsp/36/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný m á proti žalobkyňi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. SK-1Csp/31/2022-87 zo 7. júna 2023 zamietol žalobu; žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobkyňi v rozsahu 100 %. V odôvodnení poukázal na to, že posudzovaný právny vzťah strán sporu je právnym vzťahom založeným spotrebiteľskou zmluvou. Prioritne sa zaoberal aktívnou vecnou legitímáciou žalobkyne na podanie žaloby. Uviedol, že žalobkyňa nadobudla túto pohľadávku na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej 13. novembra 2020 s postupcom VÚB, a.s. Z dokazovania súd prvej inštancie zistil, že VÚB, a.s. ku dňu 15. októbra 2019 vyhlásila splatnosť úveru, poskytnutého žalovanému a dňa 15. októbra 2019 oznámila žalovanému, že vzhľadom na neuhradenie dlžnej pohľadávky vyhlásila predčasnú splatnosť úveru vrátane príslušenstva so zostatkom 10 259,37 eura.

1.1. S poukazom na § 17 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“) súd prvej inštancie skúmal, či pred postúpením pohľadávky došlo k zákonnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti ako podmienky postúpiteľnosti pohľadávky na tretiu osobu, ktorá nie je bankou. Po preskúmaní obsahu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru súd prvej inštancie zistil, že v tomto právnom úkone nie je riadne špecifikovaná omeškaná splátka, pre ktorú sa veriteľ rozhodol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. Z

tohto dôvodu je tento právny úkon neplatný pre neurčitosť podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd zdôraznil, že právny úkon zosplatnenia celého dlhu by mal obsahovať taký dôležitý údaj, ako je identifikácia tej-ktorej nezaplatenej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. Ak nedošlo v danej veci k zákonnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, pohľadávka banky nie je postupiteľná, pretože tomu bráni ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak určitá pohľadávka nie je postupiteľná, potom jej postúpenie je svojim obsahom a účelom v rozpore so zákonom a je neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a to nielen medzi stranami zmluvy o postúpení, ale aj voči dlžníkovi. Žalobu preto ako nedôvodnú zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 14. decembra 2023 sp. zn. 2CoCsp/36/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. V odôvodnení akcentoval, že vzťah medzi právnou predchodkyňou žalobkyne a žalovaným je spotrebiteľským vzťahom. Ak Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 9 hovorí o možnosti uplatnenia práva na predčasné zosplatnenie celého dlhu podľa § 565 Občianskeho zákonníka najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, musí ísť vždy o konkrétnu splátku, nakoľko len tak je možné posúdiť, či bola dodržaná zákonom stanovená minimálna lehota troch mesiacov pre uplatnenie tohto práva veriteľom. Nešpecifikovanie konkrétnej splátky, pre ktorú bola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru, spôsobuje neurčitosť takéhoto úkonu, nakoľko bez tejto špecifikácie nemožno posúdiť, či došlo k splneniu podmienky stanovenej v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Záver, podľa ktorého právny úkon zosplatnenia bol pre jeho neurčitosť neplatný podľa § 37 Občianskeho zákonníka, keď neobsahoval uvedenie konkrétnej omeškanej splátky, pre ktorú bol úver predčasne zosplatnený, teda považoval odvolací súd za správny. V dôsledku toho súd prvej inštancie tiež správne vyhodnotil, že žalobkyňa nepreukázala, že pohľadávka voči žalovanému bola v čase jej postúpenia spôsobilá na postúpenie v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách a § 17 a nasl. zákona o spotrebiteľských úveroch. Pokiaľ so zreteľom na uvedené žalobkyňa nenadobudla predmetnú pohľadávku v dôsledku neplatnosti zmluvy o postúpení, nie je daný dostatok jej aktívnej vecnej legitimácie v spore. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 CSP v spojení so zásadou úspechu vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému však náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu v tomto štádiu konania trov nevznikli.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Podľa dovolateľky rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu - a to výkladu § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka v otázke, či je veriteľ povinný za dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka v podaní, ktorým toto právo uplatňuje uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, t. j. či je skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka náležitou súčasťou takéhoto právneho úkonu, ktorej prípadné neuvedenie by spôsobovalo neplatnosť tohto právneho úkonu, ako aj v na to nadväzujúcej otázke, pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

3.2. Dovolateľka poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021, z 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/132/2021 a z 30.

januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022. Podľa dovolateľky dovolací súd v citovaných uzneseniach uzavrel, že v spotrebiteľských sporoch veriteľ môže vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pre nezaplatenie splátky, ktorá mimoriadnemu zosplateniu predchádza po dobu troch mesiacov, avšak na účely premlčania podľa § 103 Občianskeho zákonníka začne plynúť premlčacia doba až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Zároveň najvyšší súd v rozhodnutí z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 odpovedal priamo na otázku, či je veriteľ v podaní, ktorým uplatňuje právo na mimoriadne zosplatenie, povinný uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, a zastal názor, že skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej dochádza k uplatneniu uvedeného práva veriteľom, nie je náležitou súčasťou takéhoto právneho úkonu.

3.3. Podľa dovolateľky veriteľ nie je povinný uvádzať konkrétnu splátku, pre ktorú pristúpil k vyhláseniu splatnosti úveru; Občiansky zákonník takú podmienku neustanovuje. Uvedenie zo strany veriteľa, pre ktorú splátku podľa jeho právneho názoru došlo k vyhláseniu splatnosti, nemá ani žiadny vplyv na posudzovanie platnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, nakoľko platí zásada *iura novit curia*, teda súd pozná právo a len súd je splnomocnený vykladať a aplikovať právne predpisy. Veriteľ nie je povinný vedieť správne právne posúdiť, pre nesplnenie ktorej splátky uplatňuje právo podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Jeho úlohou je len sledovať splnenie týchto podmienok. Uvedené nevyplýva z právnych predpisov a je šikanózne, keďže veriteľ je povinný skutkovo vymedziť stav, avšak právne posúdenie je už výhradne vecou súdu, pričom určenie, pre nesplnenie ktorej splátky napokon došlo k uplatneniu uvedeného práva, je výlučne právnym posúdením. Inak povedané, nesprávne skutkové tvrdenie veriteľa je bez právneho významu, ak zákon výslovne uvádza opak. Podstatnou právnou skutočnosťou je výlučne to, či veriteľ mal splnené podmienky pre vyhlásenie splatnosti podľa oboch dotknutých ustanovení § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, pričom v tomto prípade nebolo sporné, že tieto podmienky splnené boli.

3.4 Postup súdov, ktorým nad rámec zákona rozhodli, že zosplatenie celého dlhu musí obsahovať presnú špecifikáciu omeškanej splátky, je podľa dovolateľky v rozpore s ústavným princípom trojdelenia moci, na základe ktorého právomoc meniť zákony prináleží moci zákonodarnej, nie moci súdnej. Takáto špecifikácia splátky by bola navyše nadbytočná, keďže z platnej právnej úpravy a aktuálnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že vždy môže ísť len o splnenie jednej konkrétnej splátky, pre nesplnenie ktorej veriteľ zosplatal celú úver, ako aj to, že po uplynutí troch mesiacov sa začína plynutie premlčacej doby. Uvedené je výsostne právnou otázkou a závisí od právneho posúdenia vo veci konajúcich súdov, čo sa však v namietanej veci nestalo a súdy sa stručne obmedzili na konštatovanie o neurčitosti právneho úkonu, ktorým veriteľ zosplatal úver. V tomto prípade podľa názoru dovolateľky postupca zosplatal úver v súlade so zákonom a platne postúpil pohľadávku na ňu. Dovolaťka preto je v konaní aktívne vecne legitimovaná a ak súdy svojim výkladom dospeli k záveru o opaku, tak vec nesprávne právne posúdili.

3.5. Napokon dovolateľka namietala, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je arbitrárne z dôvodu, že odvolací súd vniesol do problematiky vyhlásenia splatnosti v sporoch so spotrebiteľským prvkom nepredvídateľnosť, v dôsledku čoho došlo aj k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. V priebehu dovolacieho konania dovolateľka podaním z 21. novembra 2024 oznámila, že o predmetnej právnej otázke rozhodovali senáty najvyššieho súdu odlišne, pričom poukázala na uznesenia z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 a z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2022. Súčasne uviedla, že predmetnú problematiku posudzoval dovolací súd aj pri riešení právnej otázky premlčania, výsledkom čoho bol judikát publikovaný pod č. R 29/2023 (uznesenie z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020). Za tejto situácie podľa dovolateľky prichádza do úvahy postúpenie veci veľkému senátu podľa § 48 CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o

dovolání (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

8.1. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti).

11. V preskúmvanej veci dovolateľka bola toho názoru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je svojvoľné (arbitrárne) a nepredvídateľné.

12. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentmi vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, najmä pod vplyvom judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), zaujal stanovisko, že za porušenie práva strany sporu na spravodlivý proces treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia, odníma možnosť náležite argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Zjavný nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia teda je porušením práva na spravodlivé súdne konanie a táto vada

zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúci je výlučne záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (napr. sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017, 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

14. Ak dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že odôvodnenie rozhodnutia v odvolacom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

15. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu by bolo možné považovať za nepredvídateľný len vtedy, ak by odvolací súd založil rozhodnutie (hoci potvrdzujúce) na nových skutkových zisteniach alebo na aplikácii úplne inej právnej normy, ktorú súd prvej inštancie nepoužil, pričom by odvolací súd nedal stranám sporu možnosť vyjadriť sa k týmto novým skutkovým alebo právnym okolnostiam. K takejto situácii v preskúmvanej veci nedošlo. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie na základe tých istých dôvodov, ktoré uvádzal už súd prvej inštancie a s ktorými sa odvolací súd stotožnil (bod 10 a prvá veta bodu 23 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu). Z uvedeného dôvodu nemožno napadnutý rozsudok považovať za nepredvídateľný.

16. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa súd natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06). K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

17. V preskúmvanej veci dovolací súd zistil, že odvolací súd sa nielen stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie ako vecne správnym, ale sám tiež reagoval na odvolacie námietky žalobkyne a na potvrdenie správnosti doplnil ďalšie dôvody. Vyjadril sa k zisteniu skutkového stavu, k spotrebiteľskému charakteru zmluvného vzťahu, ako aj k dôvodom, pre ktoré je potrebné trvať na špecifikácii nezaplatenej splátky, pre ktorú došlo k predčasnému zosplatneniu úveru (najmä body 13, 14, 18, 19, 20 odôvodnenia rozsudku). To, že odvolací súd neaplikoval ustanovenia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka arbitrárne, teda spôsobom, ktorý by poprel ich účel a význam, je zrejmé z posúdenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nižšie.

18. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za nedostatočne odôvodnený, ani za arbitrárny, preto dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c) CSP). Nesúhlas dovolateľky so závermi odvolacieho súdu, nezakladá existenciu dovolacieho dôvodu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Podstatou dovolacej argumentácie žalobkyne však bol nesúhlas s právnym posúdením veci odvolacím súdom, teda dovolací dôvod podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) CSP. Vo

vzťahu k týmto dôvodom dovolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

20. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľ preto musí vymedziť dovolací dôvod tak, že uvedie, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne a v čom spočíva nesprávnosť práve tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

21. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP). To znamená, že aj keď dovolateľ odkazuje na § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda tvrdí, že predmetná právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, dovolací súd, poznajúc vlastnú judikatúru, môže dospieť k záveru, že predmetná otázka už bola v jeho rozhodovacej praxi riešená, a v takom prípade posúdi dovolanie buď podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a preskúma, či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo, ak táto rozhodovacia prax nie je ustálená a predmetná otázka je posudzovaná v rozhodnutiach dovolacieho súdu rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP), preskúma správnosť právneho názoru odvolacieho súdu.

22. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v ustanovení § 421 ods. 1 CSP, sa však vzťahujú výlučne na právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda takú právnu otázku, ktorej riešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie veci. V tejto súvislosti dovolací súd dospel k záveru, že otázka formulovaná dovolateľkou v znení „pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka“ nespĺňa uvedený predpoklad. Zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie a potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu totiž neboli založené na riešení otázky, pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky. Vo vzťahu k tejto otázke bolo preto potrebné dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP z dôvodu, že nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

23. Dovolací súd v kontexte uvedeného poznamenáva, že odvolací súd sa síce v napadnutom rozsudku (v bodoch 16 a 17 odôvodnenia) vyjadril, že veriteľ môže použiť právo uplatňovať si voči dlžníkovi celú pohľadávku len do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, avšak nešlo o kľúčovú argumentáciu odvolacieho súdu, na ktorej by bolo založené potvrdenie zamietnutia žaloby. Dôvodom zamietnutia žaloby a potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom bolo výlučne to, že jednostranný právny úkon zosplatnenia úveru veriteľom neobsahoval špecifikáciu omeškanej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, a preto bol ako neurčitý právny úkon neplatný.

24. Relevantnou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda bola len dovolateľkou formulovaná otázka v znení „či je veriteľ povinný za dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka v podaní, ktorým toto právo uplatňuje uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, t. j. či je skutkové

vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka náležitosťou takéhoto právneho úkonu, ktorej neuvedenie by spôsobovalo neplatnosť tohto právneho úkonu“.

25. Dovolací súd nezistil, že by vo vzťahu k tejto otázke ku dňu vyhlásenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu existovala ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, ktorá sa však postupne sformovala v čase po vyhlásení napadnutého rozsudku. Na niektoré rozhodnutia poukázala už dovolateľka (uznesenia z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 a z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2022). Niektoré rozhodnutia odkazované dovolateľkou však neobsahovali právny názor dovolacieho súdu na otázku, či vyhlásenie predčasnej splatnosti musí obsahovať špecifikáciu splátky, pre ktorú dochádza k zosplateniu, ale týkali sa otázky začatia plynutia premlčacej doby (napr. uznesenie najvyššieho súdu z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021 a z 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/132/2021).

26. Na tvrdenie dovolateľky, že vzhľadom na rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu v tejto otázke je potrebné, aby konajúci senát dovolacieho súdu postúpil vec veľkému senátu, dal odpoveď - hoci v inej veci, avšak skutkovo a právne obdobnej - ústavný súd v uznesení z 13. marca 2025 sp. zn. III. ÚS 157/2025 (v bodoch 17 a 18 odôvodnenia), keď konštatoval, že najvyšší súd v uznesení z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2022 primárne neriešil otázku, či vo výzve pred zosplatením musí byť konkretizovaná omeškaná splátka, len sa jej na okraj dotkol (obiter dictum) popri konštatácii dôvodnosti námietky nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia; nešlo teda o rozhodnutie o právnej otázke podľa § 421 ods. 1 CSP, ale o vadu zmätočnosti podľa § 420 CSP. To isté podľa ústavného súdu platí aj pre uznesenie najvyššieho súdu z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022, keď „nemožno dospieť k záveru, že by v tomto rozhodnutí najvyšší súd popri riešení nosnej otázky, ktorou bol začiatok plynutia premlčacej lehoty predčasne zosplateného spotrebiteľského úveru, záväzne vyriešil aj otázku, či pod sankciou neplatnosti musí byť v oznámení o zosplatení konkretizovaná omeškaná splátka“. Aj v uvedenom rozhodnutí najvyšší súd právny názor o nadbytočnosti konkretizácie omeškanej splátky vo výzve či oznámení o zosplatení vyslovil len ako protiargument, k nie rozhodujúcej argumentácii dovolateľov o špecifikácii omeškanej splátky ako podmienky platnosti zosplatenia. Tieto len na okraj a doplnkovo vyjadrené právne názory senátov najvyššieho súdu, hoci sú súčasťou odôvodnení rozhodnutí, nemožno podľa ústavného súdu považovať za záväzné právne názory, keďže nimi neboli riešené otázky, bez vyriešenia ktorých by dané veci nebolo možné rozhodnúť.

27. Z uvedenej argumentácie ústavného súdu, s ktorou sa konajúci senát dovolacieho súdu stotožňuje, vyplýva, že nie je povinnosťou senátu najvyššieho súdu postúpiť vec veľkému senátu v zmysle § 48 CSP, ak sa chce odchyliť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu len doplnkovo, na okraj (obiter dictum), teda ak v predchádzajúcom rozhodnutí iného senátu nešlo o riešenie otázky, bez vyriešenia ktorej by nebolo možné danú vec rozhodnúť. Konajúci senát dovolacieho súdu preto nepovažoval za potrebné postúpiť vec veľkému senátu.

28. Jediným rozhodnutím, v ktorom sa najvyšší súd výslovne zaoberal dovolateľkou nastolenou otázkou nutnosti špecifikácie omeškanej splátky v zosplatení úveru ako dovolacím dôvodom podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 CSP, teda ako zásadnou právnou otázkou, ktorá bola podstatná pre rozhodnutie vo veci, je uznesenie z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 34/2025 s právnou vetou v znení: „Bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. októbra 2024). Právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“ Právne vety („judikáty“) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky tvoria základ ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom žiadne iné relevantné rozhodnutie dovolacieho súdu v dovolateľkou nastolenej otázke neexistuje. V preskúmvanej veci odvolací súd rozhodol v súlade s uvedenou právnou vetou, teda sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, hoci táto prax bola ustálená až po rozhodnutí

odvolacieho súdu.

29. Na zdôraznenie správnosti právneho názoru, vyjadreného v uznesení z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022, konajúci senát dovolacieho súdu uvádza, že v prípade zmluvy o pôžičke alebo úvere je odklad splatnosti dlhu, teda rozdelenie dlhu na splátky súčasťou špecifického plnenia veriteľa, resp. pojmovým znakom zmluvy. Preto je predčasné zosplatnenie funkčne ekvivalentné s trvalým vyviazaním sa veriteľa z povinnosti splniť záväzok. Ak má mať jednostranný prejav vôle veriteľa takýto účinok, musia existovať dostatočne závažne, zmluvou predvídané (§ 565 Občianskeho zákonníka) dôvody a takýto prejav vôle musí tieto dôvody dostatočne určito špecifikovať. Súdny dvor v rozsudku z 26. januára 2017 vo veci C-421/14 Banco Primus okrem iného stanovil, že „pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátnym súdom prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého dlhu z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou tohto súdu preskúmať, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nespĺnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nespĺnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru“. Takýmto prostriedkom na odvrátenie účinkov predčasného zosplatnenia úveru v slovenskom právnom poriadku je najmä povinné upozornenie pred zosplatnením úveru, ustanovené v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Ak však má mať spotrebiteľ skutočne účinnú možnosť odvrátiť predčasné zosplatnenie, mal by presne vedieť, ktorú splátku, prípadne jej časť a v akej výške má zaplatiť, aby predčasnemu zosplatneniu predišiel. Následne, v prípade nezaplatenia tejto splátky alebo jej časti môže pri zachovaní princípu primeranosti dôjsť k predčasnemu zosplatneniu dlhu. Vzhľadom na už vyššie uvedenú závažnosť takéhoto jednostranného právneho úkonu, keď sa ním de facto ukončuje úverovanie spotrebiteľa, ktoré tvorilo podstatu zmluvného vzťahu, musí byť aj tento jednostranný úkon dostatočne určitý, teda musí obsahovať aj údaj o tom, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky k zosplatneniu dochádza.

30. Dovolací súd sa nestotožnil s argumentáciou dovolateľky, že určenie splátky, pre ktorú došlo k predčasnemu zosplatneniu, je len otázkou právneho posúdenia. Určenie (označenie) splátky, pre nezaplatenie ktorej veriteľ uplatňuje právo na predčasné zosplatnenie celého dlhu, je skutkovou otázkou - je to jednoznačne veriteľ, kto sa rozhodne, či právo na predčasné zosplatnenie využije, kedy a za akých skutkových okolností ho využije. Ide o jeho subjektívne rozhodnutie, ktoré však musí aj navonok manifestovať a primerane odôvodniť. Teda len veriteľ môže v zosplatňujúcom úkone ako skutkovú otázku označiť tú konkrétnu splátku, pre nezaplatenie ktorej sa on sám rozhodol vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru.

31. Okrem toho Súdny dvor v rozsudku z 9. novembra 2023 vo veci C-598/21 Všeobecná úverová banka konštatoval, že pokiaľ sa ustanovenia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka neuplatnia v spotrebiteľských zmluvách automaticky, ale pre ich uplatnenie je potrebná dohoda medzi účastníkmi konania, potom takáto dohoda o možnosti predčasného zosplatnenia úveru nepredstavuje zmluvnú podmienku, ktorá „odráža závažné zákonné alebo regulačné ustanovenia“ v zmysle článku 1 ods. 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, a preto podlieha preskúmaniu jej prijateľnosti v zmysle citovanej smernice (body 67 až 71 odôvodnenia rozsudku vo veci C-598/21). Vo výroku toho istého rozsudku následne Súdny dvor poskytol výklad smernice 93/13/EHS v spojení s Chartou základných práv Európskej únie v tom zmysle, že ich ustanovenia „bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej súdne preskúmanie nekalej povahy klauzuly o predčasnej splatnosti obsiahnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere nezohľadňuje proporionalitu možnosti priznanej predajcovi alebo dodávateľovi uplatniť právo, ktoré mu vyplýva z tejto klauzuly, s ohľadom na kritériá súvisiace najmä so závažnosťou nesplnenia zmluvných povinností zo strany spotrebiteľa, takých ako výška splátok, ktoré neboli splatené vo vzťahu k celkovej výške úveru a dĺžke trvania zmluvy, ako aj s možnosťou, že uplatnenie uvedenej klauzuly povedie k tomu, že predajca alebo dodávateľ môže pristúpiť k vymáhaniu súm dlžných na základe tejto klauzuly predajcom

rodinného obydľia spotrebiteľa v mimosúdnom konaní“. Z uvedeného je zrejmé, že vnútroštátne sudy majú podrobiť zmluvné dojednania v spotrebiteľských zmluvách o možnosti predčasného zosplatnenia úveru alebo pôžičky kontrole neprijateľnosti zmluvnej podmienky, a to najmä s prihliadnutím na proporcionalitu, teda rozsah nezaplatených splátok vo vzťahu k celkovej výške úveru a dĺžke trvania zmluvy. Kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok je pritom vždy abstraktná, teda nie je podstatné, za akých konkrétnych okolností veriteľ danú zmluvnú podmienku aktivoval, podstatné je len to, či samotné znenie tejto podmienky obsahuje uvedené kritériá proporcionality. Neprijateľnú zmluvnú podmienku nemožno dodatočne modifikovať (C-618/10). Zmluvná podmienka, v ktorej je možnosť predčasného zosplatnenia úveru tak široko formulovaná, že umožňuje banke vyhlásiť mimoriadnu splatnosť v prípade akéhokoľvek porušenia zmluvy spotrebiteľom, môže byť považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

32. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že právne posúdenie dovolateľkou nastolenej právnej otázky odvolacím súdom v danom prípade bolo v súlade s vyššie prezentovaným ustáleným právnym názorom dovolacieho súdu, publikovaným v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (R 34/2025), preto nepredstavovalo odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ani nešlo o riešenie otázky, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená, prípadne je dovolacím súdom riešená rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP). Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie žalobkyne aj v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

33. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP v súlade so zásadou úspechu strán v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), v zmysle ktorej úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešnej žalobkyni.

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.